

Tämän dokumentin on laatinut Julia Sangervo ja dokumentti on hyväksytty Cortex ry:n kokouksessa 10.09.2018. Yhdenvertaisuussuunnitelmaa on muokattu helmikuussa 2024, ja päävastuussa on ollut Anton Lindroth. Ohjesääntö on hyväksytty yhdistyksen kokouksessa.

YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA

1. Johdanto

Tämä suunnitelma on luotu Suomen Psykologian opiskelijain liiton yhdenvertaisuussuunnitelman pohjalta. Suunnitelman tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuuden toteutumista Tampereen psykologian opiskelijoiden ainejärjestössä Cortexissa. Tässä suunnitelmassa yhdenvertaisuudella tarkoitetaan tilannetta, jossa kaikilla ihmisillä on yhtäläinen arvo yksilöinä ja yhteiskunnan sekä yhteisön jäseninä. Käytämme yhdenvertaisuuden termiä kattamaan sekä sukupuolten välisen tasa-arvon että kaikkiin muihin perusteisiin liittyvän yhdenvertaisuuden.

Suomen perustuslaki (731/1999, 6 §) kieltää kaiken henkilöön liittyvän syrjinnän. Lisäksi tasa-arvolaki (609/1986) sisältää sukupuolten välisen tasa-arvolainsäädännön ja yhdenvertaisuuslaki (21/2004, 6§) kirjauksen muista syrjintäperusteista.

Syrjimättömyyden periaate tarkoittaa, että ihmisiä kohdellaan yhdenvertaisesti heidän henkilökohtaisista ominaisuuksistaan riippumatta, eikä ketään aseteta eriarvoiseen asemaan minkään kyseisen ominaisuuden takia. Tämän dokumentin rinnalla julkaistaan myös häirintäohjesääntö, joka antaa linjaukset toiminnalle häirintä- ja syrjintätilanteissa.

Cortexin hallitus sitoutuu pyrkimään tämän dokumentin ohjeiden noudattamiseen omassa toiminnassaan. Tämä koskee niin hallituksen sisäistä toimintaa, ulkoista viestintää, kuin järjestettäviä tapahtumia sekä tilaisuuksia. Cortexin toiminnan on oltava syrjimätöntä ja edistettävä jäsenistönsä yhdenvertaisuutta.

Cortex on myös osana Syrjinnästä vapaa alue -kampanjaa. Tähän tiedotuskampanjaan osallistuneena Cortex tuo julki sitoutumisensa syrjimättömyyden periaatteisiin sekä ilmaisee vastustavansa kaikenlaista syrjintää, kiusaamista ja häirintää. Syrjinnästä vapaaksi alueeksi julistautuminen

merkitsee syrjinnän vastustamista, siihen puuttumista sekä ihmisten yhdenvertaisuuden tunnustamista. Merkkinä tästä Cortexin ainejärjestötilaan on ripustettu Syrjinnästä vapaa alue -kyltti.

Tasa-arvovastaava huolehtii tässä suunnitelmassa mainittujen kohtien toteutumisesta yhdessä Cortexin hallituksen kanssa. Edellisen vuoden tasa-arvovastaava perehdyttää uuden tasa-arvovastaavan tehtäväänsä, mukaanlukien tämän suunnitelman sisältöön.

2. Cortexin toiminta

Alla olevissa kohdissa avataan enemmän sitä, miten Cortex aikoo tuoda yhdenvertaisuutta esille toiminnassaan. Näiden toteutumiseksi Cortexin hallituksen on tärkeää olla selvillä nykyisistä ja tulevista aiheista sekä kysymyksistä koskien yhdenvertaisuuden toteutumista. Cortex myös kerää vuosipalautteen yhteydessä palautetta yhdenvertaisuusasioiden onnistumisesta ja häirinnän kokemisesta, sekä reagoi jäsenistön toiveisiin sekä huomautuksiin tarvittavilla keinoin. Mikäli jokin Cortexin toimintatapa on luonteeltaan yhdenvertaisuutta rikkova, on sen muokkaamisesta tai lakkauttamisesta keskusteltava. Tällaisissa tapauksissa on kuultava koko jäsenistöä, eritoten jos toimintatapa on ongelmallinen tietyn ryhmän kannalta. Esimerkiksi spesifin palautteen kerääminen tai suuntaa antava jäsenäänestys ovat mahdollisia keinoja tämän saavuttamiseen.

Jäsenistölle tiedotetaan häirintäohjesäännöstä ja häirintälomakkeesta niitä tilanteita varten, jossa yksilöt kokevat tullessa syrjityiksi. Linkki häirintälomakkeeseen: <https://cortexry.wordpress.com/hairintalomake/>.

2.1. Cortexin hallituksen sisäiset asiat

Cortexin hallituksen kaikkien jäsenten on tärkeää olla perehtyneitä tähän suunnitelmaan, jotta sen toteuttaminen onnistuu. Hallituksen sisäisissä asioissa on tärkeää, että kenenkään mielipidettä tai ehdotusta ei jätetä huomioimatta minkään kyseisen henkilön ominaisuuden takia. Hallitusten jäsenten täytyy saada äänensä kuuluviin yhdenvertaisuutta koskevissa asioissa, tapahtumien suunnittelussa sekä muussa toiminnassa. Tämä varmistetaan sillä, että kaikilla hallituslaisilla on yhtäläiset mahdollisuudet päästä käsiksi toiminnan kannalta oleelliseen informaatioon. Hallituksen on hyvä sopia yhdessä siitä, mitä kanavia he käyttävät sisäiseen viestintään, jotta kaikki saavat tiedot yhdenveroisesti.

2.2. Cortexin tapahtumat

Tapahtumat suunnataan tasaveroisesti kaikille osallistujille. Tämä sisältää sen, että syrjiviä tai ihmisryhmiä kohdistetusti pilkkaavia tapahtumakonsepteja ei käytetä. Tapahtumien ohjelmassa noudatetaan hienovaraisuutta herkkien aiheiden suhteen, ja liiallista henkilökohtaisiin ominaisuuksiin tai seksuaalisuuteen perustuvaa suorittamista ei käytetä.

Tapahtumien ruokatarjoilu järjestetään tapahtuman ilmoittautumislomakkeissa kysyttävien osallistujien ruokavalioiden mukaan. Lähtökohtaisesti kaikissa tapahtumissa on tarjolla vähintäänkin kasvisruokaa, sekä vegaanisia ja muita erikoisruokavaloita varataan tarpeen mukaan.

Mikään tapahtuma ei rakennu yksinään alkoholin ympärille. Ketään ei siis tule missään tehtävässä tai ohjelmanumerossa painostaa nauttimaan alkoholia. Esimerkiksi sitseillä ei käytetä alkoholia rangaistuskeinona. Tapahtumissa, joissa alkoholia on tarjolla, täytyy olla tarjolla myös alkoholittomia juomavaihtoehtoja. Lisäksi kiinnitetään huomiota siihen, että myös kokonaan alkoholittomia tapahtumia järjestetään riittävästi.

Cortexin hallituksen on tärkeää olla tietoinen mahdollisesta esteettömyyskysymyksistä tapahtumia järjestettäessä. Hallituksen jäsenten tulee olla tietoinen oman ainejärjestönsä jäsenistön tarpeista esteettömille tiloille. Tämä varmistetaan siten, että kysyttäessä opintonsa aloittavilta opiskelijoita ennakkotietoja, kysytään myös tarpeista esteettömyydelle. Mikäli tapahtumien osallistujissa on henkilöitä, joilla on väliaikaisia tai pysyviä liikkumis- tai toimintaesteitä, tämä on otettava huomioon tapahtuman tiloja suunnitellessa, ja esteettömyydestä on ilmoitettava tapahtumakutsussa. Koska henkilökohtaisia tilanteita on monia, tapahtumakutsussa tulee myös mahdollisuuksien mukaan olla tieto, kehen ottaa yhteyttä liittyen esteettömyyteen tai mikäli tarvitsee erityisjärjestelyitä.

2.3. Cortexin viestintä

Cortexin viestinnän täytyy olla avointa koko jäsenistölle. Sosiaalisessa mediassa tapahtuvan viestinnän lisäksi tapahtumista ja muista vähänkään tärkeämmistä asioista viestitään sähköpostilla Cortexin sähköpostilistan kautta. Viestintä tulee toteuttaa myös englanniksi, mikäli asia koskee myös kansainvälisiä opiskelijoita. Tapahtumatiedotukseen sisällytetään vähintään tiivistelmä asiasta englanniksi. Cortex pyrkii pitämään toimintansa avoimena kansainvälisille opiskelijoille tasavertaisuuden takaamiseksi.

Jotta jäsenistöllä on mahdollisimman hyvät mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa Cortexin toimintaan, on viestinnän oltava mahdollisimman tasavertaisesti avointa kaikille. Kaikki hallituksen kokoukset ovat lähtökohtaisesti avoimia koko jäsenistölle. Tietoa projekteista ja tapahtumista jaetaan jäsenistölle saatavilla olevien hallituksen kokousten pöytäkirjojen kautta. Toiminnan tulee olla mahdollisimman läpinäkyvä: tiedon saavutettavuuteen tulee kiinnittää huomiota ja mahdollista kritiikkiä puutteellisesta viestinnästä on kuunneltava.

Cortexia koskevan palautteen antaminen pyritään tekemään jäsenistölle mahdollisimman helpoksi. Kaikki saapuva palaute ja muut viestit käsitellään tasavertaisesti lähettäjistä huolimatta. Palaute pyritään pääasiassa keräämään nimettömänä, jotta lähettäjän anonymiteetti säilyy.

3. Hyvän tapahtuman ohjeet

Tähän on kirjattu muutamia yhdenvertaisuutta edistäviä ohjeita, jotka kannattaa pitää mielessä tapahtumaa järjestäessä.

Tapahtuman ohjelma:

- Mieti tarkkaan tapahtumasi ohjelmakonseptia. Kannattaa pohtia, korostaako tapahtumasi liikaa stereotypioita tai pilkkaako se kohdistetusti jotain ihmisryhmää. Vaikka jostain stereotypiasta vitsailu saattaa naurattaa sinua, se ei välttämättä ole kaikista hauskaa. Hyvän maun raja ei ole selvä, joten kannattaa keskustella asiasta tasa-arvovastaavan kanssa. Jos et ole varma, mieti, onko jokainen tervetullut tapahtumaan henkilökohtaisista ominaisuuksistaan riippumatta. Mikäli jotain konseptia kritisoidaan syrjiväksi, kritiikki on otettava vakavasti.
- Seksuaalisuuden tai alastomuuden ei tarvitse olla tabu. Siihen ei kuitenkaan tule liittää minkäänlaista suorittamista. Esimerkiksi vaatteiden riisumiseen ei pidä painostaa tai siitä ei ole suositeltavaa antaa lisäpisteitä. Mieti tarkkaan, onko seksuaalisuuteen liittyvien asioiden esille tuominen tapahtuman hauskuuden kannalta oleellista.
- Mieti tapahtumaa järjestäessä tapahtumapaikan esteettömyyttä - varsinkin, mikäli tiedossasi on, että osallistujissa on henkilöitä, joilla on väliaikaisia tai pysyviä liikkumis- tai toimintaesteitä. Varman päälle on aina hyvä pelata. Kiinnitä tähän erityistä huomiota, mikäli tapahtuma on avoin muillekin kuin cortexlaisille: silloin osallistujien esteettömyyden

tarpeesta ei voi tietää etukäteen. Kaikille avoimet tapahtumat tulisi lähtökohtaisesti pitää esteettömissä tiloissa.

- Mahdollista myös alkoholiton osallistuminen tapahtumaan - ketään ei tule painostaa alkoholin nauttimiseen. Kiinnitä tähän erityistä huomiota sitseillä: alkoholia ei tule käyttää esim. rangaistusmenetelmänä tai muuna pakollisena osana.
- Mikäli tapahtuma sisältää saunomista, on hyvä olla erikseen “naisten vuoro”, “miesten vuoro” ja “yleinen vuoro”. Päätettyjen vuorojen toteutumisesta ja käytännöllisyydestä tulee pitää huolta.
- Ota huomioon seksuaalinen suuntautuminen ja sukupuolen moninaisuus, sekä vältä turhien seksuaalisuus- ja sukupuoliolotusten tekemistä. Kiinnitä huomiota myös ”viattomien” oletusten ja jakojen tekemiseen, kuten ”tyttöjen” ja ”poikien” jakamiseen eri ryhmiin tai joukkueisiin.
- Huomioi muut kuin suomea äidinkielenä puhuvat.
- Huomioi erikoisruokavaliot, myös herkuissa (kuten karkeissa).
- Huolehdi, että kaikkien vakaumuksia, olivatpa ne uskonnollisia, poliittisia tai eettisiä, kunnioitetaan.
- Tehdessäsi laululäsyä sitseille mieti, mitkä laulut luovat hyvää tunnelmaa ja mitkä voivat aiheuttaa osallistujille epämiellyttävää olon. Rasistiselle syrjinnälle ja stereotyypeille on ehdoton nollatoleranssi.
- Kiinnitä tähän erityistä huomiota fuksisitseillä, sillä ne ovat fuksien ensimmäinen satsikokemus, jossa he eivät vielä tiedä miten toimia, ja toisaalta oppivat, miten sitseillä toimintaan.
- Suunnittele ohjelma niin, että osallistua voi matalalla kynnyksellä. Kiinnitä huomiota, ettei ohjelma edellytä valmiita kaveriporukkaa tai kavereita osallistumiseen, vaan kuka tahansa voi osallistua.

Tapahtumasta viestintä:

- Sähköpostin on ensisijainen ja virallinen tapahtumien tiedottamiskanava. Sosiaalisen median kanavat ovat hyvä lisä tapahtuman mainostamisessa.
- Alkoholillisiin- tai biletapauksiin tuleviin tapahtumakutsuihin tulee liittää maininta häirintäkiellosta, kuten esimerkiksi ”Tapahtuma on häirinnästä vapaa.” tai ”Järjestäjät puuttuvat häiritsevään käytökseen.” Tarvittaessa voi liittää maininnan siitä, kehen voi ottaa yhteyttä, mikäli kohtaa häirintää tai muistutuksen häirintälomakkeesta.
- Tapahtuman viestinnässä tulee ottaa huomioon muut kuin suomenkieliset opiskelijat tarjoamalla vähintään tiivistelmä englanniksi. Muista kääntää myös tapahtuman nimi englanniksi, jotta jo otsikosta näkee, että tapahtumaan voi osallistua, vaikka ei puhuisi suomea.
- Pyri viestinnässä siihen, että tapahtumaan voisi osallistua mahdollisimman matalalla kynnyksellä: muista, ettei kaikilla ole kaveriporukkaa ja osa on saattanut olla pitkään osallistumatta toimintaan.
- Ole viestinnässä avoin tapahtuman luonteesta.
- Muista tapahtuman ilmoittautumisessa kysyä erikoisruokavalioiden.
- Tapahtumatiedotuksessa tulee olla maininta, kehen voi ottaa yhteyttä, mikäli tarvitsee erityisjärjestelyjä, kuten esteettömyyteen liittyviä järjestelyjä.
- Mainitse esteettömyysasioista, mikäli Cortexin jäsenistössä on esteettömyyttä tarvitsevia henkilöitä tai tapahtuma on avoin muille kuin Cortexin jäsenille.

